

Vaikutusten ennakoarviointi

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltyjen näkökulmien kautta (vaikutustyypit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakoarviointia vai ei.

Ennakoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- o eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- o vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- o kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- o kaupungin talouteen
- o ympäristöön
- o yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa.

Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa.

Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvioinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnat, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekojärjestelmille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:

Iltapäivätoiminnan järjestämisen taso ja maksujen taso ja maksualennusten poisto

Toteutusvaihtoehto 1

Koulujen iltapäivätoiminnan järjestämisen tasoa sopeutetaan, maksujen tasoa nostetaan ja maksualennuksen rajoja korotetaan.

Toteutusvaihtoehto 2

Ei toteuteta

Toteutusvaihtoehto 3

Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta, kaupunginvaltuusto

Arvioitu päätösaikataulu:

5-6/24

Valitse vaikutusten ennakoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset	☒ Kyllä
2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät	☐ Kyllä
3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö	☒ Kyllä
4. Kaupungin talous	☒ Kyllä
5. Ympäristö	☐ Kyllä
6. Yritykset	☐ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta, sen perusteisista, tavoitteista ja toimintaperiaatteista säädetään perusopetuslaissa (628/1998, 8a). Toiminnan järjestäminen on kunnille vapaaehtoista eikä siihen ole subjektiivista oikeutta. Joensuun kaupunki järjestää tällä hetkellä vain iltapäivätoimintaa. Palveluun voivat hakea 1. ja 2. luokan oppilaat. Lisäksi sellaiset oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva hallinnollinen päätös, ovat oikeutettuja hakemaan iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Kunta voi päättää toiminnan laajuudesta.

Vaikutus kohdistuu iltapäivätoiminnan piirissä oleviin lapsiin ja heidän perheisiin. Iltapäivätoiminta on ensisijaisesti alakoulun 1.-2.-luokan oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa koulupäivän jälkeen. Toimintaa järjestetään Joensuun kaupungin omana toimintana, sekä kaupungin toiminta-avustuksilla tuettuna kolmannen sektorin toimintana. Iltapäivätoimintaa järjestetään kello 12-17 välisenä

aikana.

Iltapäivätoimintaan osallistuu 401 alakoululaista.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Iltapäivätoiminnassa on suurimmaksi osaksi 1.-2.-luokan oppilaita, joiden kouluviikossa on opetusta 20 tuntia. Iltapäivätoiminta on ohjattua toimintaa lapsille koulupäivän jälkeen. Iltapäivätoiminnan vähentymisellä on vaikutusta 1.-2.-luokkalaisten iltapäivän viettoon. Jos kotona ei ole aikuista tai vanhempaa sisarusta voi iltapäivätoiminnan loppumisella olla negatiivisia vaikutuksia lapsen fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen. Iltapäivätoiminnan ohjattu ja valvottu toiminta on turvallista lapselle.

Työkäiset

Ei vaikutusta.

Ikäihmiset

Ei vaikutusta.

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Ohjatulla ja valvotulla iltapäivätoiminnalla on positiivisia vaikutuksia lapsen psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin. Iltapäivätoiminnan vähentyminen tai maksujen nouseminen voi vaikuttaa iltapäivätoiminnassa olevien lasten määrään. Iltapäivätoiminnalla on tutkimusten mukaan vaikutusta lapsen kasvuun ja kehitykseen. Toiminta tarjoaa turvallisen ympäristön ja tukee lapsen kasvua ja kehitystä.

Työkäiset

Niille perheille, joissa lapsi ei jatkossa osallistuisi iltapäivätoimintaan, lapsen itsenäinen iltapäivän vietto voi aiheuttaa huoltajissa huolta. Tilanne voi myös aiheuttaa erityisjärjestelyjä iltapäiväaikaisen lapsen valvomiseen, ruokailuiden järjestelyihin yms. normaaliin lapsiperhearkeen.

Ikäihmiset

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Maksujen nouseminen tai maksunalennusten tulorajojen nostaminen voi aiheuttaa sen, ettei lapsella ole mahdollisuutta osallistua toimintaa. Maksujen nousu ja tulorajojen nouseminen voi aiheuttaa lapselle tarkoitettuihin muihin kuluihin varatun rahamäärän vähenemistä.

Työikäiset

Maksujen nouseminen tai maksunalennusten tulorajojen nostaminen voi aiheuttaa sen, ettei huoltajille ole varaa lapsen osallistumiselle iltapäivätoimintaa. Vaikutusta voi myös olla niiden perheiden osalta, jossa toimintaan osallistutaan, maksujen noususta huolimatta. Tällöin osassa perheistä säästetään jostain muusta.

Ikäihmiset

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Iltapäivätoiminnan vähentyminen vaikuttaa alueella palvelun saatavuuteen.

Työikäiset

Ikäihmiset

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Alueellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen voi kärsiä. Toisaalta yhdessä palveluverkon tiivistymisen kanssa, iltapäiväkerhon saavutettavuus lähikoululta voi parantua.

Työikäiset

Ikäihmiset

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.10 Jokin muu, mikä?

Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

- Kyllä
 Ei

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Iltapäivätoiminnan sopeuttaminen vähentämällä toimintaa, nostamalla osallistumismaksuja tai korottamalla maksunalennusten tuloarvoja voivat vaikuttaa palveluun osallistuvien lasten määrään. Sopeutus voi myös vähentää lasten osallistumisastetta iltapäivätoimintaan.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

3. KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

Palvelujen tuottamis- ja järjestämisvastuun muutokset, toimintatavan muutos

Koulujen iltapäivätoiminnassa työskentelee koulujen koulunkäynninohjaajia. Iltapäivätoiminta täyttää koulunkäynninohjaajien viikoittaista työaika. Koulunkäynninohjaajat ovat pääsääntöisesti koulussa töissä koululaisten koulussa oloajan, joka tarkoittaa alakoulussa 25 tuntia viikossa ja yläkoulussa 30 tuntia viikossa. Iltapäivätoiminta on koulunkäynninohjaajille luonnollinen tapa saada lisää työtunteja. Iltapäivätoiminnan vähentyminen vähentäisi tarvittavien ohjaajien määrää ja sitä kautta vähentäisi ohjaajien työtunteja. Tällä voi olla vaikutusta ohjaajien saatavuuteen ja pitovoimaan.

Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat

Henkilöstön määrä ja asema

Iltapäivätoiminnan vähentyminen vähentäisi ohjaajien henkilötyövuosia, joka lisäisi osa-aikaisuuksia.

Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat

Tehtävien määrä vähentyisi ja toiminta keskittyisi vain tietyille kouluille.

Jokin muu, mikä?

Organisaatio- ja henkilöstövaikutusten johtopäätökset:

Iltapäivätoiminnan vähentymisellä on vaikutusta iltapäivätoiminnassa työskenteleviin työntekijöihin. Työntekijöiden määrä vähentyisi ja koulunkäynninohjaajina toimivien iltapäivätoiminnan työntekijöiden työtunnit vähentyisivät.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Iltapäivätoiminnasta saatavat säästöt

Maksunalennusten tulorajojen nostaminen:

Maksunalennuksia myönnetty yhteensä 101 perheelle

Näistä omissa kerhoissa 36 -> tuloja jää saamatta 4700/kk -> lukuvuodessa 42 000

Toimijoille korvattavat maksunalennukset 65 kpl

korvattavat summat 8500€/kk -> 76 000€ lukuvuodessa

Perusopetuslaissa mainitaan seuraavaa: Maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.

Maksunalennusten tulorajoja nostamalla voidaan saada jonkinlaisia säästöjä, mutta säästöt eivät ole samat kuin saamatta jääneet tulot, koska perusopetuslaki määrää ottamaan perheen tulot huomioon. Tulorajat ovat jo tällä hetkelle huomattavasti varhaiskasvatusta korkeammat. Tulorajojen nostaminen voi myös vaikuttaa palvelun käyttöön, jolloin tulot eivät kasva.

Asiakasmaksut:

Asiakasmaksujen nostamalla voidaan saada tuloja noin 1200€/kk -> 11 000€/lukuvuosi.

Maksu on tällä hetkellä 150€/kuukausi perusopetuslain määrittämä maksimi on 160€/kk.

Tulojen kasvu vaatii lapsimäärä säilymisen tämän hetken tasolla ja edellyttää myös, että maksunalennuspäätökset säilyvät tällä tasolla. Tässä tulee huomioida, että jo nyt lapsia jää kerhoista pois, koska maksu on liian korkea perheelle.

Toiminta-avustukset:

Maksamme toimijoille 80€/lapsi/kk toiminta-avustusta. Toiminta-avustus nostettiin viime lukuvuodeksi, sen aiemmin oltua 70€/lapsi/kk.

Toiminta-avustusten laskeminen takaisin 70€/lapsi/kk toisi säästöä lukuvuodessa noin 27 000€.

Osalla ulkopuolisista toimijoista on talouden kanssa tasapainottelemista jo nyt ja on mahdollista, että jos toiminta-avustuksia leikataan osan toimijoista edellytykset pitää

kerhoja vähenevät ja kerhojen loppuminen on mahdollista. Toiminta-avustusten leikkaaminen voi vaikuttaa jopa 100 kerhopaikkaan.

Investoinnit

Velkaantuminen

Tuottavuus ja tuloksellisuus

Jokin muu, mikä?

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Taloudellisia vaikutuksia iltapäivätoimintaa sopeuttamalla on saavutettavissa. Vaikutukset muodostuvat odotetusta tulojen kasvusta tai toiminnan vähentämisestä. Näissä tulee kuitenkin huomioida, että sekä osallistumismaksun korottamisella, sekä maksunalennusten tulo rajojen nostamisella voi olla vaikutusta palveluun osallistumiseen, jolloin odotetut tulon lisäykset eivät toteudu täysimääräisinä.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

02.04.2024

Nimi

Aatu Mustonen

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakoarviointi

liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

aatu.mustonen@joensuu.fi

Vastaanotettu

2024-04-02 10:13

Vahvistusnumero

eae33a14d3

Vahvistusnumero: eae33a14d3

Aikaleima: 2.4.2024 10.13